

POSTANOWIENIE

29 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 29 maja 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku W. M.

z udziałem S. M., H. D., W. M., B. M., J. S., S. S., P. S. i J. S.

o zniesienie współwłasności,

na skutek skargi kasacyjnej H. D.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Opolu

z 25 listopada 2022 r., II Ca 884/20,

1. odrzuca skargę kasacyjną;

**2. oddala wniosek wnioskodawcy W. M. i uczestnika B. M. o
zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 20 lipca 2020 r. Sąd Rejonowy w Brzegu:

1. dokonał zniesienia współwłasności bliżej oznaczonej w sentencji nieruchomości obejmującej działkę [...] o wartości 99.000 zł w ten sposób, że nieruchomość w całości przyznał na wyłączną własność uczestniczki postępowania S. M. - punkt I;
2. dokonał zniesienia współwłasności bliżej oznaczonej w sentencji nieruchomości obejmującej działki 59,134/1, 259 am9 w ten sposób, że
 1. działkę nr 59 o wartości 30.500 zł przyznał na wyłączną współwłasność uczestnikom postępowania J. S., P. S., S. S. i J. S. w

- stosunku przypadających im udziałów w spadku po W.S. to jest każdemu z nich po $\frac{1}{4}$ części – punkt I ppkt 1;
2. działkę [...] o wartości 337.000 zł oraz działkę nr [...] o wartości 272.000 zł przyznał na wyłączną własność uczestnicze postępowania S. M. – punkt I ppkt 2;
 3. dokonał zniesienia współwłasności bliżej oznaczonej w sentencji nieruchomości obejmującej działkę [...]1 o wartości 151.000 zł w ten sposób, że nieruchomość w całości przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy W. M. – punkt III;
 4. dokonał zniesienia współwłasności bliżej oznaczonej w sentencji nieruchomości obejmująca działki [...],[...], [...] i [...], w ten sposób, że:
 1. działkę nr [...]2 o wartości 21.000 zł przyznać na wyłączną współwłasność uczestnikom postępowania J. S., P. S., S. S. i J. S.1 w stosunku przypadających im udziałów w spadku po W. S. to jest każdemu z nich po $\frac{1}{4}$ części – punkt IV ppkt 1;
 2. działkę nr 43 o wartości 16.500 zł przyznał na wyłączną własność uczestnikowi postępowania W. M. – punkt IV ppkt 2;
 3. działkę nr [...]3 o wartości 45.000 zł przyznał na wyłączną własność uczestnikowi postępowania B. M. – punkt IV ppkt 3;
 4. działkę nr [...]4 am 5 o wartości 115.000 zł przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy W. M. – punkt IV ppkt 4;
 5. dokonał zniesienia współwłasności bliżej oznaczonej w sentencji nieruchomości obejmującej działkę [...] o wartości 504.000 zł w ten sposób, że nieruchomość w całości przyznał na wyłączną własność uczestnikowi postępowania B. M. – punkt V;
 6. dokonał zniesienia współwłasności bliżej oznaczonej w sentencji nieruchomości obejmującej działkę [...] o wartości 21.000 zł w ten sposób, że nieruchomość w całości przyznał na wyłączną współwłasność uczestnikom postępowania J. S., P. S., S. S. i J. S. w stosunku przypadających im udziałów w spadku po W. S. to jest każdemu z nich po $\frac{1}{4}$ części – punkt VI;
 7. tytułem wzajemnych spłat w udziałach zasądził od wnioskodawcy W. M. na rzecz uczestników postępowania: W. M., H. D. po 48.334 zł oraz na rzecz J.

- S., P. S., S. S. i J. S. po 12.083,50 zł w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia – punkt VII;
8. tytułem wzajemnych spłat w udziałach zasądził od uczestnika postępowania B. M. na rzecz uczestników postępowania: W. M. kwotę 56.066 zł, na rzecz H. D. po 72.567 zł oraz na rzecz J. S., P. S., S. S. i J. S.1 po 16,75 zł w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia – punkt VIII;
- W punktach IX, X i XI orzekł o kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych.

Na skutek apelacji uczestników H. D. i W. M. postanowieniem z 25 listopada 2022 r. Sąd Okręgowy w Opolu dokonał aktualizacji wyceny nieruchomości w postępowaniu apelacyjnym i podwyższył kwoty zasądzone tytułem dopłat pomiędzy uczestnikami, tj. w punkcie 1. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

1. w punkcie I kwotę 99.000 zł zastąpił kwotą 121.000 zł - punkt 1 ppkt a;
2. w punkcie II.1 kwotę 30.500 zł zastąpił kwotą 35.000 zł - punkt 1 ppkt b;
3. w punkcie II.2. kwotę 337.000 zł zastąpił kwotą 617.000 zł, a kwotę 272.000 zł zastąpić kwotą 647.000 zł - punkt 1 ppkt c;
4. w punkcie III kwotę 151.000 zł zastąpił kwotą 174.000 zł - punkt 1 ppkt d;
5. w punkcie IV.1. kwotę 21.000 zł zastąpił kwotą 24.000 zł - punkt 1 ppkt e;
6. w punkcie IV.2. kwotę 16.500 zł zastąpić kwotą 19.000 zł - punkt 1 ppkt f;
7. w punkcie IV.3. kwotę 45.000 zł zastąpił kwotą 52.000 zł - punkt 1 ppkt g;
8. w punkcie IV.4. kwotę 115.000 zł zastąpił kwotą 131.000 zł – punkt 1 ppkt h;
9. w punkcie V kwotę 504.000 zł zastąpił kwotą 695.000 zł – punkt 1 ppkt i;
10. w punkcie VI kwotę 21.000 zł zastąpił kwotą 24.000 zł – punkt 1 ppkt j;
11. w punkcie VII kwotę 48.334 zł zastąpił kwotą 37.516,66 zł, a kwotę 12.083,50 zł zastąpił kwotą 9.379,16 zł – punkt 1 ppkt k;
12. w punkcie VIII kwotę 56.066 zł zastąpił kwotą 128.333,34 zł, kwotę 72.567 zł zastąpił kwotą 146.933,34 zł, a kwotę 16,75 zł zastąpił kwotą 15.988,34 zł – punkt 1 ppkt l;

W punkcie 2. oddalił obie apelacje w pozostałym zakresie, zaś w punkcie 3. i 4. orzekł o kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych.

Skargę kasacyjną od powyższego postanowienia wywiodła uczestniczka H. D.. Wskazała, że zaskarża je w części, „tj. w zakresie punktu III, IV ppkt 4, VII,

VIII”. Wniosła o „uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II Instancji pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania”. We wniosku ewentualnym wniosła o dokonanie podziału opisanych bliżej dwóch działek, w ten sposób, aby każdą z nich podzielić na dwie równe części i prawo własności nowopowstałych działek przyznać na rzecz skarżącej i uczestnika W. M..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości, czy w części, przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie oraz wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żadanego uchylenia lub zmiany. Skarżący ma obowiązek wyraźnego i precyzyjnego określenia, czy orzeczenie Sądu drugiej instancji zaskarża w części czy w całości oraz odpowiednio do wskazanego zakresu zaskarżenia powinien sformułować wniosek bądź wnioski skargi, gdyż jest to niezbędne do określenia dopuszczalnego zakresu, w jakim Sąd Najwyższy władny jest skargę rozpoznać i rozstrzygnąć, a zatem granic jego kognicji (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Niedopuszczalne jest pozostawienie w tym zakresie jakichkolwiek wątpliwości, które Sąd Najwyższy musiałby usuwać w drodze zabiegów interpretacyjnych. Niezamieszczenie w skardze kasacyjnej wniosku o uchylenie lub o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku w całości lub części stanowi istotną wadę, której nie można usunąć w trybie przewidzianym dla usuwania braków formalnych, skutkującą odrzuceniem skargi *a limine*. Również zamieszczenie w skardze kasacyjnej wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z pominięciem oznaczenia zakresu żadanego uchylenia lub zmiany stanowi istotną wadę skutkującą odrzuceniem skargi *a limine*. Odrzuceniu podlega także skarga kasacyjna, w której zakres żadanego uchylenia lub uchylenia i zmiany nie odpowiada wskazanemu zakresowi zaskarżenia ani podanej wartości przedmiotu zaskarżenia. Jeżeli skarżący objął zaskarżeniem jedynie część orzeczenia sądu drugiej instancji obowiązany jest dokładnie i jasno wskazać, jaką część wyroku zaskarżył oraz, stosownie do wskazanego zakresu zaskarżenia, sformułować wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę określonej (zaskarżonej) części

orzeczenia Sądu drugiej instancji (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 28 marca 2023 r., II CSKP 452/22, niepubl. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lutego 2023 r., II CSKP 347/22, niepubl., z 25 maja 2018 r., I CZ 47/18, niepubl., z 23 sierpnia 2012 r., III CSK 161/12, niepubl., z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 64/13, niepubl. i z 2 kwietnia 2014 r., IV CZ 14/14, niepubl.).

Skarga kasacyjna nie czyni zadość wymaganiom określonym w art. 398⁴ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. Uczestniczka określiła w niej zakres zaskarżenia orzeczenia Sądu drugiej instancji, wskazując, że zaskarża je w części, przy czym nie określiła zaskarżonej części w prawidłowy sposób, poprzez odwołanie się do jednostek konstrukcyjnych sentencji rozstrzygnięcia drugoinstancyjnego lub choćby treści tego orzeczenia, odwołała się natomiast do jednostek konstrukcyjnych zastosowanych w orzeczeniu pierwszoinstancyjnym. Zakres zaskarżenia nie wskazuje zatem, która część postanowienia orzeczenia zaskarżonego skargą kasacyjną została objęta zakresem zaskarżenia, a tym samym skarga kasacyjna nie spełnia wymagania konstrukcyjnego określonego w art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c.

Oznaczony przez skarżącą zakres zaskarżenia (w części) nie koreluje ponadto z wnioskiem kasacyjnym o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości. Z kolei wniosek ewentualny „o dokonanie podziału” oznaczonych przez skarżącą nieruchomości nie został powiązany z wnioskiem o uprzednie uchylenie zaskarżonego wyroku. Ostatnie z uchybień nie musi prowadzić do odrzucenia skargi kasacyjnej, jeżeli wnioskowany przez skarżącego zakres zmiany nie budzi wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 marca 2017 r., III SZ 1/17, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 18 marca 2015 r., I CZ 29/15, niepubl.). Zważywszy, że zaskarżonym skargą kasacyjną postanowieniem zarówno dokonano zmiany zaskarżonego apelacjami orzeczenia Sądu pierwszej instancji (punkt 1) jak również oddalono w części apelacje skarżącej i W. M. (punkt 2), a ponadto wydano inne rozstrzygnięcia o kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych, taki wniosek nie jest w sprawie uprawniony. Postulowany bowiem przez skarżącą wniosek o wydanie przez Sąd Najwyższy orzeczenia reformatoryjnego (art. 398¹⁶ k.p.c.) nie uwzględnia modelu orzekania przez Sąd drugiej instancji, który orzekając o zniesieniu współwłasności, czyniłby to w drodze zmiany zaskarżonego apelacją postanowienia Sądu pierwszej instancji. Wniesiona

skarga kasacyjna nie odpowiada więc wymaganiu, o którym mowa w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.

Zważywszy, że uczestniczka zaskarżyła postanowienie Sądu Okręgowego w części, której nie można zidentyfikować, a nadto złożyła wniosek o uchylenie zaskarżonego postanowienia nie korelujący z tym zakresem zaskarżenia i wniosek o wydanie orzeczenia przez Sąd Najwyższy orzeczenia reformatoryjnego, nie precyzując zakresu zmiany zaskarżonego skargą kasacyjną postanowienia Sądu Okręgowego, skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c.

Wniosek o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego zgłoszony przez wnioskodawcę podlegał oddaleniu, gdyż w odpowiedzi na skargę kasacyjną powiązał wniosek o przyznanie tych kosztów wyłącznie z rozstrzygnięciem przez siebie postulowanym i nie dostrzegł przesłanek niedopuszczalności skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2016 r., II CSK 429/15, niepubl.).

[SOP]

[ms]